

Catalunya Artística

Any I * Barcelona 8 Novembre 1900 * Núm. 22

MALLORCA PINTORESCA

Redacció y Administració:
Raurich, 20, pral.

Portal d' Almoina de La Seu

LAS ACADEMIAS... DE JOCH.

Lo que hi passa es verament escandalós; pero enteném que ho es més encare la passivitat de las autoritats que ho toleran y 'l mutisme de la premsa diaria que no ho ignora.

En un dels més concorreguts cafés del Ensanxe, una dotzena de noyas casadoras totas ellas, uniformadas com soldats, privadas del us de la paraula com aquets cuan están en formació ó de centinella, se presentan cada día devant d' un públich qu' es prou candorós de fiar el seu diner á las que ostentan el *llás blau* ó á las que 'l portan *vermell*, constantli, com li consta á 'n aquet públich, que allí no ha de guanyar més que l' amo del *garito*.

La *señorita* no es més que una *autómata* que sols se mou á la veu del director de l' *Academia* ó cuan li toca per torn rigorós.

El crescut jornal que avuy guanya li permet ferse arreglar el cap per la pentinadora, enpolvarse, vestir com una senyora y emanciparse, si vol, de l' autoritat dels pares, pobres treballadors, als que no necessita com ahir, cuan sirgava fent d' aprendenta de modista.....

L' atmósfera que respira en el seu centre d' operacions, es l' atmósfera viciada de tots els cafés. Las únicas paraulas que arriban á sas orelles son, ó proposicions y xicoleys indecorosos ó malediccions y paterns dels jugadors que perden.....

No 's necessitan molts días d' *Academia* porque la *regeneració* de la *señorita* sigui complerta. Perduda la vergonya, perdut el pudor després, d' algunas exhibicions en públich, ¡públich *desahogat*, públich jugador!, si demá 's tanquessin las *Academias*, no ho duptin, la *señorita* no serviría per rés. Per rés de bó, s' entén.

Al costat d' aqueixas *Academias de tiro al blanco*, dels jochs de *diana*, *fuego graneado*, *alta fantasía* y altres ab títuls tots ells sugestius y combinats, que 's prestan á un sens fi de operacions..... en benefici sempre dels *inventors*, existeixen altrás *Academias* tan *morals*, *legals* y *regeneradoras* com las primeras.

Las de billar, ab el jochs de *coin*, *bricole*, *carambolas á tres bandas*, etc. etc., encare que generalment els *académichs* no pertanyin al sexe débil, els *apuntes* son els mateixos, els empresaris de la mateixa calanya y las *combinacions* á que 's prestan, en consecuéncia, idénticas á las del *tiro*.

Y are preguntém: ¿no determina 'l Códich penal que serán castigats com estafadors els que en el joch usin de medis fraudulents per assegurar la sórt? ¿No hi ha un capítol en el mateix Códich que tracta dels *desórds públichs* y senyala penas rigo-

rosas als que causin esvalots ó torbin l' ordre en establiment públich, espectacles ó reunió numerosa? ¿No ha dit el Tribunal Suprém que 'l *coin* es un joch prohibit y que será considerat *delicte* ó *falta*, segóns las circunstàncies? Donchs bé; recomaném á qui correspongui aquestas preguntes.

Y per avuy rés més.

Demá... qui sab si las *Academias* passarán á altres *tuguris*, hont la *martingala* está á l' ordre del día.

CONDOMINES.

UN CASAMENT

EN LO ALT VALLESPÍR

Qué m' agradan las costums dels pagesos d' aquestas montanyas! costums patriarcales que 's conservan de remot temps, sens dubte desde que 'l Vallespir era terra catalana. La gent que viuhen en aquellas hermosas valls pirenaicas de Vallespir y Cerdanya parlan catalá com nosaltres; y aixís com nostres pagesos no entenen lo castellá, tampoch molts d' aquestos entenen lo francés. Fa 250 anys que Vallespir y Cerdanya son de Fransa, y sembla d' ahir. Los homes portan la barretina vermella, pero las donas portan la còfia de Rosselló. Diriam que la corrupció civilisadora no ha penetrat encara en aquellas valls arreconadas de nostres Pirineus. La fe religiosa 's conserva ab tota su puresa. Lo pobre es sempre recullit y te sa plassa á l' escon prop de la llar; no li falta sa escudella d' ollada. Los pagesos vesteixen de burat que prové de llana del remat filada per las donas de la casa en las llargas vetlladas d' hivern. A la porta d' entrada de la masía no falta may clavada la creu de flors mustidas cullidas la nit de San Joan, al costat d' una carlina florida; y sobre 'ls llits, al costat del beneyter la branca de llover benehida 'l Diumenge de Rams.

En mas excursions en eixas hermosas valls, sempre he trobat en las casas de pagés, una franca hospitalitat; aixís es que conservo lo més coral recort dels bons amichs que hi tinch. Cada any espero ab desitj la temporada calorosa para venir en eixas delitoses valls y sèrras, á estrényer la má á mos companys d' excursions y casseras.

Aquest any, pochs dias després de ma arribada á Prats de Molló, un rich hereu d' una de las masías principals del riberal, me convidá á son casament.

Lo dia fixat, de bon matí, ja tenia un caball ensellat y un mosso de peu qué m' esperaba para conduhirme á casa de mon amich.

Quina hermosa matinada! l' oreig es fresquet, lo cel blau sense un parrach de nuvol; se sent l' aroma de l' herba dallada dels prats; la cotoliva s' enlayra refilant á gran altura; las floretas de montanya saeudeixen la rosada de la nit. Seguim lo pintorésch riberal del Tech, arribém á casa de mon amich Joanet situada al peu de la cordillera que del puig de *Costabona* se destaca pera formar lo *Canigó*, á 1400 metres d' altitut, en una vall admirable regada per una affluent del riu Tech. Casa payral de bon aspec-

te, ab son casariu de corts per lo numerós bestiar de llana y bovi, rodejada de gran arbres ombrivols, tells, faigs, roures, ab una font aprop de la casa, d' una aygua gelada y riquísima.

Eran las 6 del mati; trobárem los parents, amichs y convidats que nos esperavan, un floreig de jovent que dava gust veurer. Després d' esmorzar montarem tots á cavall per anar á buscar á la núvia, filla d' una rica masía, á una hora més amunt del riberal. Formavam un verdader escuadró ab los caballs enflocats y enramats; tothom alegre, de bon humor. En Joanet, lo nuvi, 24 anys, alt, bon mosso, simpátich, gech y pantalon negre, faixa de seda, barretina, corbata de seda nuada ab anell d' or, passa tot devant. Arribém á la casa de la núvia, jova, de 19 anys, rossa, ulls blaus, molt guapeta, jipó y mocador de seda, faldillas de fina llana, cofia de punta rosellonesa, llargas arracadas d' or, creu d' or al coll, aixerida, riallera... En Joanet, tot cofoy, l' ajuda á montar á caball, posa 'l peu sobre son genoll y d' un bot se troba assentada sobre son rich silló de vellut carmesí puntejat de claus dorats. Detrás d' ella l' espader major, sa mare y demés familia y amichs.

Emprenguérem la marxa cap á la vila de Prats. Quina comitiva més alegre, quina animació de crits y riallas, en mitj de tiros de pistola, de carretillas que espetegavan als peus dels cavalls; lo matxo dels baguls, que porta lo nuviatge y vestits de la núvia, trotava devant á uns cent passos de distància, tot enflocat, brida de penjorellas y borlas de llana vermella que li tapan casi 'ls ulls en mitj de la cual sobressurt, nova y lluhenta, la placa rodona de coure que porta grabadas las imatges de Sant Antoni y Sant Eloy; sobre 'l cap un alt plomall y un ram de flors. De son pitral incrustat de mirallets penjan borlas de tots colors, sa cascabellada se sent de lluny, aixorda. Porta 'l cap dret com si compregues l' importancia que representa, y son mosso de peu, per lleuger que sia, no 'l pot detenir.

Al arribar á la vila de Prats, tothom surt á la finestra, tothom saluda als nuvis.—Barra que 't toch, Joanet, que guapa te l' has triada!... La núvia baixa 'ls ulls y dos rosellas coloran sas galtas... Se tiran flors, confits que la quitxalla arreplega als peus dels caballs...

Arribém á la plassa, devant de la casa de la vila. Tothom baixa de caball. Qué lleugera es la núvia! en Joanet li dona la má y d' un salt ja es á terra. Entrém á la sala de matrimonis que s' omple de gom á gom. Los nuvis s' assentan al costat l' un de l' altre, y l' alcalde, eintat de son *écharpe* tricolor, ab

una cara riallera, tirant requiebros á la futura esposa, se posa sas llunetas, y després de llegir l' auto matrimonial, los diu ab serietat:—Senyor Joan P. consentiu á pendre per esposa á Teresa B. que teniu al costat?—Si, contesta en Joanet.—Y vos, Teresa B, consentiu á pendre per espós á Joan P.?—Contesta la Teresina fent la mitja rialla:—Si...—En nom de la llei quedeu units en matrimoni!... los llegeix los articles del códich civil, y la comitiva que omple la sala, d' una veu atronadora crida: *que 's fassi*, y li contesta la turba de la plassa y del carrer que no ha pogut entrar: *que 's fassi*... Tot son felicitacions y per molts anys. La mare de la Teresina s' aixuga una llágrima tot abessant sa filla. En Joanet dona 'l bras á sa sogra y cap á l' iglesia tota la comitiva, tirant una pluja d' atmetllas y confits. Després d' ohir

missa y rebuda la benedicció nupcial, nos dirigirem á caball cap á ca 'n Joanet. Arribárem á las 12. Ja trobárem la taula parada; vaig comptar 40 cuberts. Però lo que causá ma admiració fou los preparatius culinaris. Era difícil contar la virám enfilada de cana y mitja; havian fet baixar lo pastor de l' andá (1) pera rodar l' ast; sa cara regalava de suor.—Eixa es la meva feyna de cada any per la festa major, me digué... Pobre vellet! feya 45 anys que rostia la virám de la festa!... Deu meu! quin dinar! may s' acabava; durá fins á las 4 de la tarde ab molta alegria y cantarellas, sobre tot cuan en Joanet á postres nos tragué un rich vi vell de Banyuls que 'ls àngels hi cantavan.

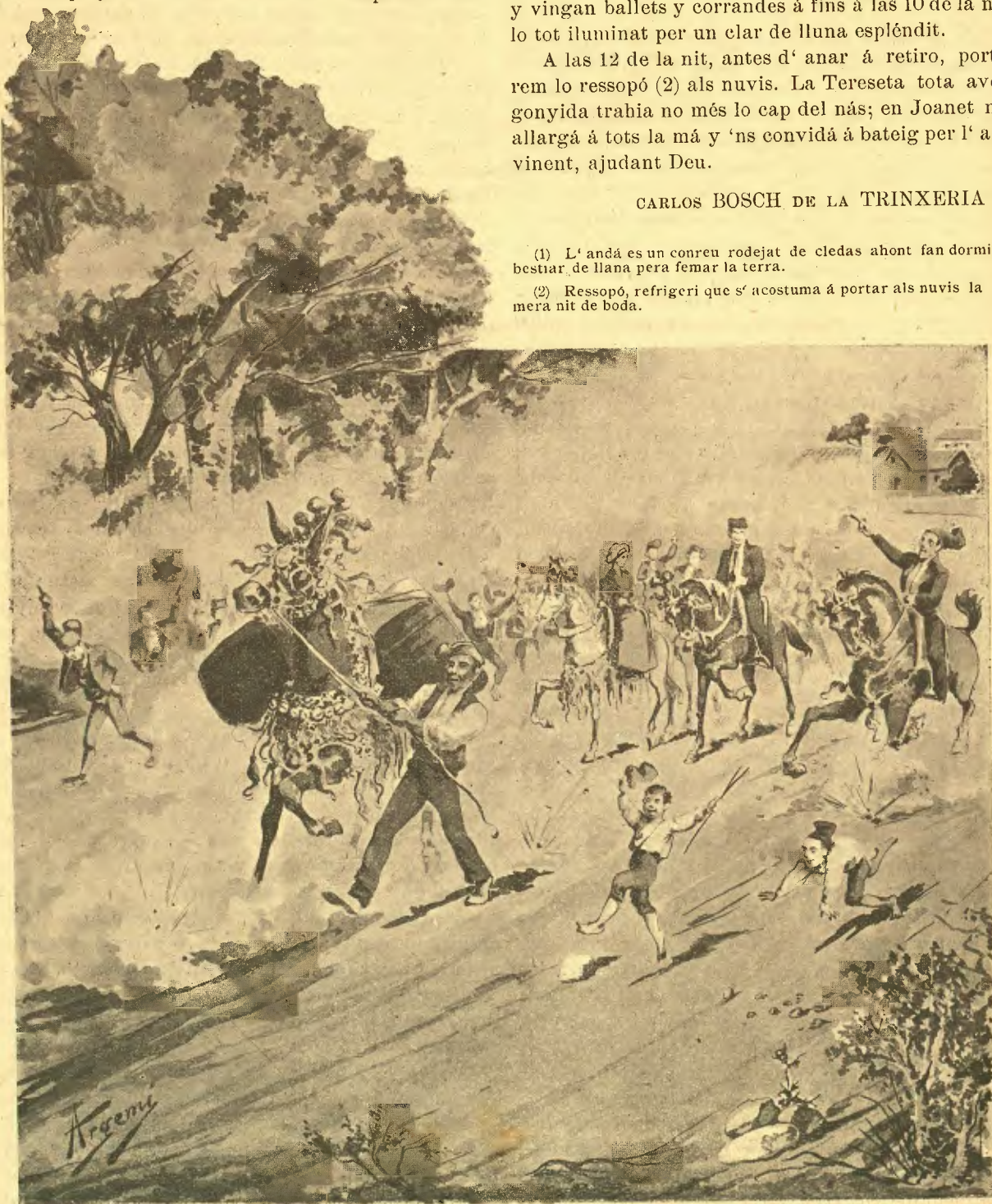
Cap al vespre comparegueren dos joglars, un violí y un flaviol, y tot lo jovent se dirigi cap á l' era, y vingan ballets y corrandes á fins á las 10 de la nit, lo tot il·luminat per un clar de lluna espléndit.

A las 12 de la nit, antes d' anar á retiro, portarem lo ressopó (2) als nuvis. La Tereseta tota avergonyida trahia no més lo cap del nás; en Joanet nos allargá á tots la mà y 'ns convidá á bateig per l' any vinent, ajudant Deu.

CARLOS BOSCH DE LA TRINXERIA

(1) L' andá es un conreu rodejat de cledas ahont fan dormir lo bestiar de llana pera femar la terra.

(2) Ressonó, refrigeri que s' acostuma á portar als nuvis la primera nit de boda.

BRINDIS

Enlayre, bons amichs!... Enlayre aquesta copa;
el vi l' ompli á vessar! Bebém, companys, bebém;
cuan els dolsos vapors d' alegre borratxera

emboyrin el cervell,
cansóns de juvenesa

á l' Amor y á la Vida cantarém.

—

¿Que hi fa qu' esporuguits els homens vells tremolin?
¿que hi fa que 'l mon s' espanti sentint la nostra veu?
Val mes el goig de viurer gosant de las follies

sagradas del Plaher,
que de l' Hipocresia
agenollarse als peus.

—

Si, despertém, amichs las endormidas forsas;
y els idols rutinaris per sempre enderroquém,
nostre destí á la Terra será complert.

¡Enlayre

la copa qu' ha d' obrirnos de bat á bat el Cel!

JOAN OLIVA BRIDGMAN.

DESDE PARÍS

Baf de mort

Aquesta primera *epístola* meva, estimat Director, be deurá publicarla en l' escullit número ab que vol solemnisar la *festa dels merts*, si no ha d' esdevenir cosa estantissa. (1)

Donchs, *bueno*... ¿vol una corona?

No obro per sugestió, ni atret per l' apropòsit. Perque, aquí, en aquet París y á las derrerias de l' Exposició, al trobarnos al panteó ó pabelló d' Espanya, adonantnos de que ficsém el nostre gust artístich, sens dupte perque no 's queixi 'l crítich Hantaux, ab aquell toret de fang que han premiat á n' en Benlliure; al sortir d' aquell lloch en que tot el mérit de lo poch exposat, tapissos y armaduras, se refereix als temps en que Espanya feya sentir la seva veu al mon dels vius; al sortir d' aquell palau solitari, pobret, de gent que ha tornat á *menos*, sense una alfombra en sa escala, acut al pensament l' imatge secallona y fosca d' una Espanya morta. ¿Com no, si fins era tingut á París en Romero com á testimoni dels que la portan en el funerari *bayart* de la política?

Al llegir els diaris francesos, me trobo molt sovint ab lo de «*l' isolement de l' Espagne*».

Y tan sola com se troba!

Els seus mateixos representants ab motiu de l' Exposició Universal, bé n' han sapigut d' oblidarla,

no volguentla servir; s' han distret de debó. Ah! no son pas dels qu' ofereixen la corona de semprevivas.

En tots els kioscos podriéu trobar periódichs estrangers; sols que d' Espanya... son contats els que 'n tenen; cada dia son menos.

Madame Schneider aviat será pera nosaltres una institució; de debó 'ns protegeix. Cuan un se cansa de pidolar, cap al Boulevard Montmartre, kiosco n.º 50, falta gent.

Mes ¡cuants disgustos no m' ha donat també!... Si val mes no llegirne de periódichs espanyols. L' altre dia al comprar el *Diari de Catalunya*, com de costum, me va venir la tentació d' arriscar *deux sous* ab l' «*Heraldo de Madrid*». Encara sordejo de la trompetada.

¡Quina transcendéncia la del seu article editorial ó de fondo... y tan fondo que fins als que som aquí nos doná ganas de refer la maleta y anar á defensar aquell *espíritu nacional* que tan alaban á Catalunya. ¡Quina llástima y quina defensa de *los intereses públicos* perque 'ls cafeters madrilenys volen suspendre las *clásicas gotas*! Com diu ell «¿*dónde vamos á parar?*» Un periodista francès me preguntava al véurem tan capficat: ¿*Qu' est-ce que vous a causé une très vive émotion?*

Jo li vaig traduir la *meva* emoció ab el diari á la ma. Els dos estavam indignats, com l' *Heraldo*; com si 's tractés dels separatistas catalans. Várem trobarhi també aquella observació sintética feta en nom de tothom y com de costum en los de la '*gran circulación*', alló de que la vida de café (vida de taula) *refleja*, ó cosa així, *nuestro modo de ser*, ó *nuestro espíritu nacional*... Vaja, d' alló mes ben dit. Després me trobo ab una informació de la crisi económica qu' apena á Catalunya, al nivell de lo altre; despres... no sé quantes columnas aguantan l' asquerós temple dels toreros, alló que també es nacional.

Baf, baf de mort.

Agafó després el *Diari de Catalunya*, que ocupantse... d' ells, vol garantir la veritat del *relato* y copia d' un diari castellá lo del enterro de Dominuguín, de cuan la *muchedumbre* invadió el *cementerio de San Lorenzo* y de que algunas *personas* varen ser «*atropelladas, cayendo, entre ellas el cura y el sacristán, á la fosa*» hont després per haver sigut «*arrollados*» els sepulturers, queyan las preciosas despallas del *artista* ab «*el ataúd violentamente, des- trozándose*».

¿No val més no saberne res d' Espanya, que enterarse de tot aixó... tan nacional.

Baf, baf de mort.

Mes ¿y Catalunya? ¿per qué no ha vingut l' *Orfeo Catalá*?

Jo m' ho penso, y aquí á París no 'm será privat dirho, encara que sigue trist declarar aquest nou sintoma de *vida*.

Un altre dia espigolaré aquí mateix. Avuy m' he dit: ¿Pe 'l dia dels morts?... parlém d' Espanya.

ALFONS M.ª PARÉS

(París, 23 Octubre)

(1) Excedent del número extraordinari per contenir aquest únicament treballs de poetes y prosistas catalans morts.

La Caritat

Al amic Joan Banus

I

Sempre prop del vetllador
treballant ab neguitor
s' está una mare
voltada de sos fillets,
infantóns d' amor replets
y de gaubansa.

¡Oh, vetllas, que llargas sou
per la mare que al greu jou
se veu junyida,
embargat el cor de dol,
sens' poguer havé 'l consol
que tingué un dia!

Fèrm á sa pensa arrelat
el recort d' un temps passat,
d' un temps de glória,
al mirarse en el present,
de son condol fent esment
sospira y plora.

Orfes de pare sos fills
van quedar, sent els espills
d' aquella flama
que cremava dia y nit
tot llambregant en el pit
d' aquells bons pares.

Al morir aquell puntal
¡oh trista sort! sembrá 'l mal
la Parca un dia;
el roser, tot ufanor,
va mitj marcirs, sent la flor
tan sols espinas.

¡Pobre mare! Ab viu afany
vá passant aixís tot l' any,
de cusidora,
tenint tan sols per consol
els seus fills, ab el greu dol
de véurers pobla.

Y mentres ne vá complint
la seva tasca, va ohint
els crits qu' embargan
de:—¡Mare meva, vull pá!....
y, veyent que no 'n pot dá,
en plor esclata.

El sou qu' obté es tan mesquí
que no pot jamay ompli
lo buyt que resta;
y entre mitj d' aytal dissort,
anegantli 'ls ulls el plor,
al Etern préga.

II

Els días ván trascorrent,
el temps, que passa brunzent,
va fent sa via,
y com ell ¡ay! vá passant

ab son desconsol y plant
la pobra viuda,

L' hivernada al arrivar,
no ha pogut mes soportar
tal desventura;
la má, vigorosa ahir,
sa tasca no pot seguir...
¡tot se trasmuda!

—¡Oh, fills meus, la sórt crudel
me fá copsar solsjla fel;
malalta 'm trobo.
¿Qué faréu, oh fills del cor,
si perdeu el vostre amor,
d' ell sentne 'ls trossos?—

Diu així y petonejant
als infants, llagrimejant,
va defallintne,
rodejada de tots ells
com el xay entre 'ls anyells...
¡oh vetlla trista!

III

Al sendemá, erma al llit
se troba ab febre y neguit
la pobre mare,
mirant sos fills al costat,
tenint de la Caritat
á una Germana.

D' aquesta rebé els consols

còm bálсам que sos condols
vé á conhortarlos,
que la Caritat en tot,
del Cel aromátich brot,
extén els brassos.

L' angúnia se va filtrant
al cos mitj agonitzant
d' aquella viuda.
Propera l' hora veyent,
un xiquet se va refent
y á sos fills crida.

--¡Fills méus,—ab veu feble 'ls diu,
reviscolantse al caliu
d' amor que' ls porta,—
jo suara us deixaré,
en el mon més no us veuré...
¡fins á la Glória!

Si l' escalf d' amor qu' al pit
restava, s' ha esmortuït,
altre s' atia;
l' escalf de la Caritat
que' al soplui vos ha cridat
per vostra ditxa.

Germana, es el meu plaher
morí ab el consol de ser
vos d' ells la mare,
que si una n' han perdut,
á dolls vessantne virtut
ne troben are.—

Al acabar aytals mots,
embargada pèls sanglots,
no pot seguirne,
fins que, fent l' últim esforços,
se juneixen tots el cors
d' amó ab el vincle.

Y espira, á sos fills deixant
el bálсам suavisant
que sants els fassa;
y á 'n els llabís el somris,
com coloma, ab dolls encís
al cel s' enlayra.

IV.

En el cor la Fé, sos fills
han pujat nobles y humills
y virtuosos
baix l' aixepluch del amor
que 'ls ha dat un altre cor
fentlos ditzosos.

Plansós que ab sava de vida
á impuls de desvels sens' mida
ferms han pujat...
¡Benhajas, del Cel, oh filla...
ton nom sagrat arréu brilla!...
¡Benhajas, oh Caritat!

J. DURÓ GILI.

Els que t' alaban molt, son els que més t' engan-
yan.

Si els sèrs humans no tinguessin esperança, la Hu-
manitat no tindria per fí més que 'l suïcidi.

Descansa la salut, cuan las malalties imperan en
la Vida.

Valdria més que 's notessin lo pròpi, els que tenen
molt per' corretgirse.

Els ignorants, cuan després de molts disbarats y
disbauxas se logra un triomf t' alaban, més cuan s' en
logran molts sens' ells ho tenen per rés.

Patim en la Vida: no en la Mort.

La glória se soterra per la vanitat.

Mórat; y allavors sabrás tot lo que t' convé en la
Vida.

Dels pobres, el més infelís es el falt d' instrucció.

Els que més te deuen, son els que 't traicionan.

El demà es el deixepel del avuy.

El remordiment ens rosega 'l cor, com un córch
rosega 'l fruyt en que está amagat.

Hi ha moments en la Vida, en que 's confonen la
modéstia y la vanitat.

Jutja al pròxim, no per sas paraulas sinó per sos
fets

JOSEPH M.^a DE SUCRE.

MARINERESCAS

Com la onada 'l fá á la platja
Un petó 'm feu al marxar;
La onada be prou que torna
¡Qui sab éll si tornarà!

★

Jo no creya en las sirenas,
Nimfas, ni cosas semblants,
Fins que un día que 't banyavas
Te vaig veure eixir del mar.

★

Los temporals de la vida,
Son pitjors que los del mar:
Que 'l mar te días de calma
Y en mon pit no 'n regna may.

J. CORTILS y VIETA.

MALLORCA PINTORESCA

El port de Sóller

Un carrer d' Estallenes

LA SETMANA FESTIVA

(per Argemí)

TENORIO POLÍTICH.

Comendador: *Connigo al infierno ven!...*

Tenorio: *¿Fuego y ceniza he de ser?*

Megia: *¡Are pagarás la meva cayguda, D. Cuan!*

¡Un cistellet y cap á Fransa á vëndrels. Aquí ja no se'n fa cas dels rovellóns!

LAS ALIGAS DEL ANY VUYT⁽¹⁾

UNA LLÁGRIMA A GIRONA!...

Mane..... Thecel..... Phares.....

Veniu á mi, 'ls que un dia
La esclavitut sentireu afrentosa
Qu' en nostre cel rugia:
Avuy la lira mia
Dels mártirs de aquell temps remou la llosa.

Entre las cendras del volcan, apenas
Lo nou Atila colossal pujava,
Y al crit de llibertat, de sas cadenas
Al vell món assombrat los claus reblava;
Cuan, áliga altanera,
Volant sobre la valla,
La feu aletejar dalt sa bandera,
Sembrantlo de un diluvi de metralla;
Y estrenyent al vensut dintre sa garra
Lo manto dels seus reys furiós desgarra.
Iberia sòls no 's cansa
Seguidament cridantlo á las arenas.
Atleta que respira
No mes de independència, á qui las penas
Son feixos de encenalls que alsan la flama
Del pátri amor, corrent pel circo, brama
Desafiant al Colós fill de la gloria.
Veniu, y la venjansa
Al recordar ab sos ronchs per la ira,
Despertaré dels héroes la memoria.
La forsa que te inspira,
Veu de las tempestats, dona á ma lira.

Miraulas, allá van, las áligas altivas!...
Las du la tempestat, sa trompa n' es lo tró;
Dels bechs la sanch regala, la sanch de las captivas!...
Sas urpas, de carn plenas, fressejan la del lleó.

La tempestat las porta batent sas negras alas,
Del llamp las fuetadas son llum del seu fanal,
La mort y lo extermini, lo incendi son llur galas,
Cadàvers á milers del héroe 'l pedestal.

Pel Pirineu rodolan... De dalt de sas montanyas
Escupen orgullosas d' Espanya los butxins;
De sanch sempre borratxas estripan sas entranyas,
Sobre 'ls llors de vint sigles tirantlas á bossins.

Lo dos de Maig arriba!... al so de sas cadenas
Del somni voluptuós desperta 'l lleó dormit:
Las poderosas crins espolsa en las arenas,
Aixorda 'ls firmaments, rodanthi, 'l seu rugit.

De ira tremolant, los ferros vil pateja;
Prenentlos ab las mans potents, de nou rugeix;
A cada anell que 'n trenca, un aligot trosseja!....
Venjansa y llibertat!... pels ayres ne brunseix.

Qué son los brams de ràbia que lo univers atronan?...
Qué son eixas despallas y restos imperials?...
Las sobras del festi de independència, sonan
Del Bruch y de Bailen las horas inmortals.

Un altre crit..... victoria!.... honor á Saragossa!....
Contaune las rengleras que llauran sos gegants!....
La moderna Sagunto caigué!.... desde la fossa,

La sanch, altiva espolsa al front del seus tirans.

Y la venjansa brota; del pla, del mont devalla
Com sobre 'ls huracans los dalls de tempestat;
Ciutats, castells y pobles, las pedras, fan batalla!...
La pátria es home sòl!... venjansa y llibertat!...

Fills del Imperi, César! los fronts sota las elámidas!...
Los camps de Espanya feman trencadas tas legions!...
Hont son tos invencibles?... Marengo y las Pirámides
En mit) del fanch rossegan los irritats lleons.

—Qué importa? avant las áligas! legions novas arriuan;
La forsa al valor mata, las áligas avant!.....—
Miseria, orgull! las plantas podadas mes se avivan,
L' amor patri mes creix dels mártirs al tallant.

Ja venen, ja se acostan, Girona á la muralla!...
Ton noble crit escolta, esclau d' ell, lo antich món!...
Responga á llurs canons, cascadas de metralla;
Si cauhen tas murallas, tos fills murallas son.

Ja arriuan; la victoria creyent assegurada,
Las urpas assessinas s' en van á ton escut;
Rodola la primera que 'l toca al sol tallada,
Los fossos plens de sanch anegan al vensut.

Mirau! pels camps ja fugen dispersas, espantadas,
Las áligas primeras; del llamp las fillas son!....
Las áligas segonas, ahont? Esparrecadas
Al peu de las murallas!... la veu dels morts respon.

—Qué importa? Avant las áligas! legions novas arriuan;
La forsa al valor mata, las áligas avant!.....—
Miseria, orgull! las plantas podadas mes se avivan,
L' amor patri mes creix dels mártirs al tallant.

Salut, nova Numancia! salut, heróica tomba!
Tas cendras brotan llors, al cel toca 'l cim!.....
La gloria es de la patria, sangrenta ta hecatomba,
La fama crida á veus, tú sola la inmortal!.....

Qué cercan eixas áligas en mitj del cementiri?
Qué cassan entre 'ls rochs que un jorn foren ciutat?....
Tal volta 'ls enemichs per' durlos al martiri?
Cadàvers son los héroes! la peste 'ls ha segat.

La peste, sols la peste! que 'ls aligots de Lodi,
Per ells sols eran canya que tronxa lo huracá:
Miraulos! los ulls morts flamejan plens del odi,
Que al fuet del seu butxí lo món despertará.

Callau! rafaga ardent la fosca nit clareja;
En alas vé del llamp, callau los elements!
Es Alvarez!... de sanch un vel en torn rogeja,
Du sa bandera negra trencada sobre 'ls vents.

Salut! salut al héroe tan gran com sa mortalla!
Eterna glória al mártir! salut governador!...
Si 'ls crits de ta agonía ton assessino acalla,
Ta patria 't done, honrada, un temple en cada cor.

Escolta!... als crits del áliga de nou per tot atronan
Rugits de ràbia fera que llensan los lleons.
Las veus de cent batallas pel Pirineu ressonan;
Victoria!... desde 'l cim tiremloshi 'ls grillons.

(1) Excedent del número extraordinari.

A ells! á la cassera! la fera ja recula;
Aném acorralantla, correm fins al seu niu!...
Lo crit de independència pels gels del Nort circula!...
Sentint nostra victòria, la Europa ja reviu!

A ells! de dalt dels núvols ja lo Colós tremola,
Ab ell sobre la pols la guerra dèbil cau!!.....
Batent palmas pel cel la llibertat revola!.....
Radiant baixa á la terra un àngel; es la pau!!.....

La pau! hora serena
Que ab llàgrimas del cor ma veu saluda;
La pau! que 'l mal enfrena,
Borrantne de la arena
La ensangrentada fossa remoguda.
La pau! la pau honrosa
Ab cruentas piras de tos fills comprada!!...
Aixecat orgullosa,
Oh patria victoriosa,
Desplegant ta bandera trossejada.
Y sí de nou ve l' atrevida afrenta
A despertar impia,
Creyentlo mort, al héroe que dormia,
A la llum y al bramar de la tormenta,
Allá en lo Atlántich móstrali una fossa,
Tot esgrimint la espasa ensangrentada;
Y en la venjansa ayrada,
Cent voltas amossantla en la destrossa,
Arrastrarás la gloria
A ton carro triunfal encadenada,
Y al pes de sa memoria,
Muda, á tos peus, se postrará la historia.

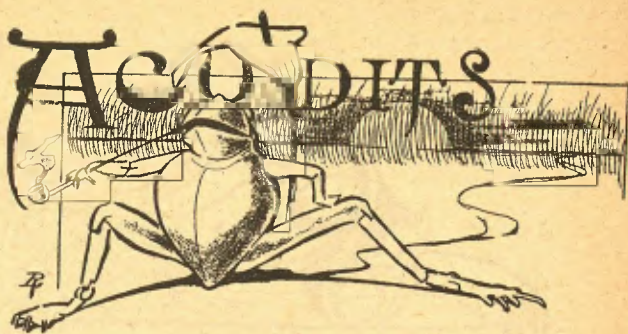
ALBERT DE QUINTANA.

Diumenge vinent, la
Societat de Concerts que
dirigeix nostre particu-
lar amic el notable mes-
tre Granados, celebrarà
en el teatro de Novedats,

un concert á tres pianos y orquesta, en quin hi pendrán
part els no menos notables artistes Malats y Vidiella á
mes d' en Granados. Tots junts interpretarán el *concert*
de Bach ab acompanyament d' orquesta; el *concert* á pia-
no y orquesta, de Paderewski executat pe 'l Sr. Malats.
L' orquesta será dirigida pe 'l mestre Sr. Sanchez Deyá.

—L' *Orfeo Catalá* prepara un concert en obsequi dels
sócis protectors d' aquella popular societat coral. La no-
vetat del concert aludit consistirà en l' estreno del poe-
ma á setze veus, *Cap al tart*, escrit pe 'l mestre alemany
Ricard Strauss.

A casa d' un artista bohemí, en plé hivern.

Un seu amic entra al cuarto d' estudi y de lo
primer que s' adona es de que ha desaparegut el bra-
ser que dos días avans hi havia encés.

—Y donchs, que n' has fet? pregunta al bohemí.

—Del braser? Me l' he venut per poder comprar
carbó.

Dos consocis d' un cassino que s' han fet amichs
de poch, jugan al *burro* en un departament.

—¿Quin ofici té vosté? pregunta l' un al altre.

—Jo? fabricant de cartas.

—Y s' hi guanya ab las cartas? Miris jo sempre
hi perdo.

—Fassi com jo... Venguilas al contat.

—El diner es el nervi de la guerra,—deya un
bolsista.

—Vetaqui perque tu dirigeixes els tiros á la Bolsa.

* * *

Dius que voldrias conèixer
la que jo estimo de cor,
la que veig en mos ensomnis,
la que ab sas transformacions
fá neixer la flamarada
del foch de ma inspiració.
¿Vols conèixerla? donchs mira
la bellesa de las flors,
escolta á na l' aucellada,
guayta l' hermós papelló,
el mar, el cel y la terra,
tot lo bell que pobla el món,
que ab tot hi veurás semblansas
ab l' aymia del méu cor;
sempre fuig de las tenebras,
per la llum vola tan sols,
aborreix á las mondanas
criticas y perversions,
y per no viure en la escòria
ni entre l' alé insá del món
¿sabs ahont viu? donchs sempre habita
dintre ma imaginació.

B. RAMÉNTOL.

Espectacles

EXTRANGER

París.—En el teatro «Bouffes Parisiens» vá estrenarse diumenge l' opereta *vaudeville* *La Czarda*, lletra d' Alfred Delilia, música del mtre. Fragerolle, obtenint un éxit regular.

—L' artista dramática Mlle. Yahne, pledeja actualment contra la direcció del teatro «Gymnase» á la cual reclama 15.250 franchs. El procés vá véurers ahir.

—En cinch mesos l' empresa del teatro «Olympia» ha embossat un producte de 1.027.146 franchs.

Empressaris aixís poden ben dir que han nasent ab la flor... á la taquilla.

—Avuy en la «Comedie Française» tindrà lloch la reproducció del drama històrich *Charlotte Corday*.

—Els autors Rossi y La Noé han acabat un drama històrich que porta per titul *Pour l' Empereur*.

—En el «Palais Royal» tota la setmana representarán *Le dindon*.

—Avuy *La vie de Boheme* en «l' Opera-Comique»

—El día 15 tindrà lloch l' estreno en «La Renaissance» de l' opereta *Sous le voile*, original de Marc Legrand y Ruelle.

La notable Rosalía Lambrecht crearà el principal paper.

Londres.—En el «Her Magesty 's Theatre» s' ha estrenat una tragedia original del jove autor Mr. Stephen Phillips, titulada *Herod*, cual obra ha obtingut bon éxit.

Milán.—El día 15 d' aquet mes s' obrirá de nou el teatro lírich d' aquesta ciutat, teninthi llòch l' estreno de l' ópera de Leoncavallo, *Zazá*.

Aquet notable compositor ha rebut del govern de Italia l' encàrrech d' escriurer una *Missa de Requiem* que 's cantarà á Roma el día de l' aniversari de la mort del rey Humbert.

En l' actualitat, Leoncavallo, treballa en la composició d' un' altra ópera que titula *Roland*, obra qu' escriu per encàrrech del emperador d' Alemania.

BARCELONA

*Por donde quiera que fui,
la razón atropellé,
la virtud escarnecí....
y en todas partes dejé
memoria amarga de mí...*

Y es ben cert; com cad' any l' etern conquistador

ha sortit á fer de las sevas pe 'ls nostres escenaris; *D. Juan* ha sigut aquets dias el somni daurat de totes las *Ineses*, que vestidas al seu modo s' han sentit *novicias* com la filla del *Comendador*. ¡Ay, qui tingué la fortuna de ser l' estimada de un espatotxi com el Tenorio!... s' haurán dit las mes románticas. Y las mes positivistas haurán afegit:—¡Quin minyó mes calavera; sembla l' *ase d' en Mora*; no, no, que no 'm vinguin ab aquets *tipos*. ¡Total porque porta sabre!...

—L' home de casa, qu' es sub-cabo de municipals, també en porta, ha anyadit la dona d' en Cuadrado... y es incapás de mirar á cap mes dona que no sigui la seva...

En fi, de tots modos, fassin lo que vulguin las generacions venideras, el gran *corrido* de Sevilla capgirará sempre 'l cervell de las nostras donas, porque per si no ho sabian, influeix molt en ellas aquet *don Juan*, fins á tal punt que moltras son las que 's dei-

xarian robar per ell desde *las tapias*... del cel-obert.

Com deya, en tots els nostres escenaris ha aparegut, com cad' any, la *gallarda* figura, produhint excelent efecte las identificadas per en Borrás, á Nove-dats, per en Piera, en el Romea, per en Parreño, en el Principal de Gracia y per en Fages en el Nou Retiro.

De las *Ineses*, farém menció especial de la senyora Clemente (Romea) y Sra. Tarés (Nou Retiro). Dels *Comendadors* no en parlarém perque son de la familia, y ja n' hi ha prou alabant á un dels individus.

Y are prou *Tenorios*, perque gayre bé ja ha passat l' oportunitat. Fins l' any que vé si vivim, ho havém de dir aixís, perque nosaltres ens fem vells y aquet vell de *D. Juan* se rejoveneix cada cop que 'l treuhen de la capsà.

Romea.—L' aparició de nostre *extraordinari*, ens ha retrassat una setmana de parlar de un' obra darrerament reestrenada en aquet teatro. Y la vritat si no ho haguessem promés la passariam per alt.

Ens referim á la comedia *¡No 's pot dir!* del Sr. Ferrer y Codina. Pocas paraulas bastarán. La trama es inginyosa, pero aquest elogi vá per l' autor francés. (Créch que res hi tindrà que dir el Sr. Ferrer). Si aquet, al arreglar l'obra, hagués atenuat un bon xich el llenguatge, posanthi en lloch d' un grapat de pebre, un regular pols de sal (que 'l salat fins á cert punt, també es agradable), l' obra hauria sigut mes del agrado de tots els paladars, y alashoras s' hauria pogut dedicar l' elogi que pertoca sempre á un arreglador comedit, al Sr. Ferrer.

Actualment..... *non pode essere.*

*
**

La primera obra que s' estrenará en aquet teatro será *Los dos conills*, comedia en tres actes del fill Fuentes.

Després, segons noticias, seguirá l' estreno de l' adaptació catalana de l' obra de Moratin, *El sí de las noyas*, feta per D. Albert Llanas, seguint per ordre de torn, *La gent de vidre*, drama de D. Manel Rovira y Serra, de qual obra en tenim falagueras noticias.

El notable pintor Sr. Vilomara pintarà per aquesta obra una decoració.

Principal.—Ab un xich d' anémia ha comensat la companyia d' aquet teatro.

El primer estreno fou *Lo suplici de Tántalo*, arreglo d' un' obra estrangera, fet pel Sr. Ferrer y Codina, ab música del jove concertista Sr. Manen. En totalitat no va satisfer al públich.

Tampoch va obtenir gran fortuna el saynet lirich del Sr. Casademunt ab música del Mtre. Biscarri, *Societat familiar ó Tenorios y castanyas*, ab tot y rebrers l' obra ab algunas mostrás d' aprobació.

Res, que aquet hermós colissen está de desgracia.

Desitjariam que durés la temporada ab mes sórt.

CLAR Y NET.

Mataró.

La companyia de D. Enrich Borrás posá en escena dissapte passat en el Ateneu de la classe obrera, el *Nuevo Tenorio* y la pessà *La castanyada*, obtinent bon desempenyo.

Dissapte inaugura la temporada una companyia que dirigirá el Sr. Labastida y de la que 'n formarán part la Sra. Castillo y els Srs. Nieto y Fernandez.

*
**

En el Cassino Fénix, el dia de Tots-Sants, una secció d' aficionats al art dramátich posá en escena el *D. Juan Tenorio*

que va sortir, francament,
un *D. Juan* tan enredon
que no hi ha pas en el mon
qui 'l fassi mes malament.

Dissapte passat van representarse las sarsucletas *El cabo primero*, *Los cocineros*, y la joguina *Juani-to Tenorio*. Aquestas dugas últimas obtingueren bona interpretació, fent riure molt al públich que no escassejá els aplausos.

Sempre es preferible aixó á veurer destrossar el *Tenorio*.

Sabadell

En el teatro Euterpe tingué lloch el dia 27 del mes passat una funció dramática, organizada per la societat Centro Lirich-dramátich, pera honrar la memòria del genial poeta don Frederich Soler (Serafi Pitarra), posantse en escena el popular drama del creador del teatro catalá *Las euras del mas*, y la seva comedia *Los cantis de Vilafranca*. En l' intermedi del drama á la comedia s' estrená un hymne titulat *¡Gloria á Pitarra!*, lletra del Sr. Puig Cassanyas, música del mestre Quer, que fou executat per la secció lírica del Centro ab acompanyament de l' orquesta *Fat-xendas*.

La funció resultá productiva, per lo que 'l Centro iniciador mereix un aplauso.

Devant d' una escullida concurrència, vá tenir lloch el 28 del mes finit, en la concorreguda Societat «Berenguer», una representació del drama d' en Frederich Soler, *La ratlla dreta*. En el desempenyo s' hi distingiren el Srs. Gatell, Caro y Grau. Ens dol no poguer fer extensiu l' elogi á la Srta. Guillém ja que en papers d' aquesta índole, per no ajustarse al seu caràcter, hi está poch afortunada y un bon xich criticable.

—En el «Circulo Provincial Leridano» se posaren en escena diumenge passat las comedietas *Home* d' *l' aygua* y *Carlos I*. La segona sortí molt ajustada

d' interpretació, lo que vá valguer als aficionats bona cosa d' aplaudiments de la concurrència que omplenava 'l local.

—Com á director de la societat *Foment de la barriada de Caputxins* ha entrat l' actor Don Joseph Jané que ab las obras fins are representadas, ó sigan *La aldea de san Lorenzo*, *Don Juan Tenorio* y *Lo que no puede decirse*, ha demostrat estar possehit de bonas condicions y s' ha vist aplaudit junt ab els que 'l secundaren.

Pera 'l vinent diumenge está anunciada una funció á benefici del jove D. Francisco Muñoz, ab las obras *El asistente del coronel*, *La madre del cordero*, y l' estreno del passatemps cómic-líric de 'n Joseph Asmarats *A cal pintor*, ab música de D. Amadeu Cristià.

—Pera 'l mateix día se prepara en lo teatro pràctic del *Institut obrer graciense* una representació del drama *La dida* y 'l xispejant juguet *A cal sabaté*.

—Pera 'l vinent diumenge la important Societat *Lo látigo d' or*, que actua en el teatro del Olimpo, anuncia una representació del popular drama d' Echegaray, *El gran galeoto*, dirigit per don Ramón Perez.

En la Societat *La Granada*, de Gracia, vá estrenarse en una de las passadas festas, el drama original del Sr. Cornet, titulat *Lluytas del cor*. Es una producció galanament versificada y d' argument interessant.

Varen distingirse en sa interpretació las Sras. Jarque, Cardalda y Casasas, y els Srs. Jinestà, Mer, Barange y Roig.

L' autor, junt ab els executants, sortiren á rebre els aplaudiments de la escullida concurrència.

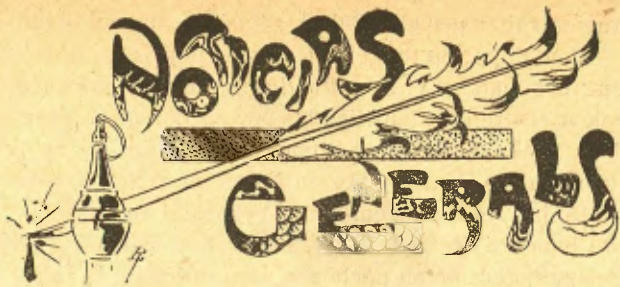
Durant las festas de Girona váren actuar las Societats d' aquella immortal ciutat, celebrant funcions teatrals de tota mena, sens dupte pera fer oblidar als forasters l' espectacle estúpid de las corridas de toros que també, per desgràcia, ha prés carta de naturalesa en la capital ampurdanesa, tan genuinament catalana.

Entre las Societats recreativas que més se distingiren, figuran *Las Odaliscas*, que entre las obras escullidas representaren las produccions catalanas *La pubilla del Vallés* y *La sala de rebre*.

En el *Centro Republicà* posaren en escena *La Pílarica* y *Lo somni de la Ignocència*.

En el *Centro Moral* y en el *Círcol catòlic d' obrers*, váren tenir la *sans façon* de suprimir las damas del repartiment de las obras que posaren en escena. Aixó ja es el colmo del atreviment, y valdria la pena de que 'ls autors prohibissin als centros ó cirkols recreatius que *descuartisan* aixís las sevas produccions, la representació de las obras.

¿Hi ha res més natural que en tot lo de la vida hi intervingui l' element femení? ¿Acás en lo que pertany á la moral y á la religió no hi fan las donas un paper ben lluhit? ¿Per Deu, senyors de Centros morals y catòlics, un xich mes de criteri y un xich menos d' estultés!

SUSCRIPCIÓ PÚBLICA

destinada á aumentar els ingresos pera 'l Monument á FREDERICH SOLER, quals donatius no podrán excedir de **una pesseta**, al objecte de donar á la suscripció caràcter popular.

De las cantitats recaudadas se 'n farà entrega á la *Comissió Executiva del Monument*.

Suma anterior: 24'60 ptas.

D. F. R. 0'50 pta.

(Continua oberta la suscripció.)

*

La comedia *La germana gran*, s' entregará encuadernada á tots els que presentin en l' Administració de *Catalunya Artística*, els folletins en bon estat, y mitjansant l' import de 10 céntims.

*

NOSTRE CERTÀMEN LITERARI-MUSICAL

En el pròxim número publicarem el **Cartell-convocatòria** del torneig poètic-artístic que pensém celebrar á principis d' any.

Per are han sigut oferts 12 premis, tots ells valiosos.

*

S' ha posat á la venda la 3.ª sèrie dels segells històrics catalans que ab molta acceptació vé publicant el Sr. Company y Alvarez d' aquesta ciutat.

*

Els mantenedors nombrats pera formar el Consistori dels Jochs Florals d' enguany son: D. Francisco Pí y Margall, President; D. Joseph Franquesa y Gomis, D. Jacinto Torres y Reyató, D. Emili Vilanova, D. Ricart Permanyer y D. Salvador Vilarregut.

*

Convocada per las Autoritats de Palma de Mallorca, diumenge va tenir lloch en aquella capital una reunió pera sentar bases sobre l' erecció del monument al filòsof Ramon Llull.

*

Ha mort á Russia el músich Slaviansky d' Agneff que fa sis ó set anys vingué á Barcelona dirigint la *Capella Russa* tan elogiada cuan cantá en els nostres teatros Principal y Líric, en qual repertori propi havia intercalat alguns cansons populars catalanas.

En Gloria sia.

*

Per atender á sas ocupacions particulars ha deixat d' ésser corresponsal literari del nostre periódich en Mataró el qui ab tan acert ha vingut desenyant aquet càrrech, don Manel Diamant.

*

Dissapte arribáren á aquesta ciutat alguns artistes que cantarán en el Liceu, entre ells la soprano Srta. Bardi, la mezzo-soprano Srta. Borisoff, els tenors Grani y Zucchi, els baritons Guacarini y Moro, y el Director d' escena, Rossi.

La temporada lírica comensará el día 15.

*

Se diu que are en el ministeri de Marina yanki hi ha gran interés en que 's tregui de l' aygua el casco del *Maine*.

¿Per qué?

Per apreciarse las causas que produhiren la explosió.

No busquin mes: el barco se 'n aná á pico per una explosió de vi de xampany.

*

Diuen que amenassa ruína la famosa estàtua de *La Llibertat*, de Nova-York...

¡La llibertat yanki enfonsantse!

¿Caurá d' avergonyida per la conducta que 'ls seus *iluminats* segueixen ab els *independents* de Cuba y Filipinas?

Tot podria ser. Hi ha pedras que tenen mes sentits que alguns governants. ¿Vritat mister Mac-Kinley?

*

El dimecres, día 31 d' Octubre, varem rebre de la Capitanía general, l' ofici que segueix:

«Capitanía General de Cataluña»

E. M.—Sección 3.^a

Teniendo en cuenta las circunstancias extraordinarias que atraviesa esta provincia, y con objeto de evitar las alarmas y perjuicios que pudieran irrogarse por la publicación de ciertas noticias referentes al orden público, haciendo uso de las atribuciones que me reservé en el artículo 5.º del Bando de 12 de Mayo último, vigente, he resuelto establecer desde esta fecha la censura previa para la prensa de esta provincia, á cuyo efecto se servirá usted ó un delegado suyo presentarse hoy, á las siete de la tarde, en esta Capitanía general, para enterarse de algunas instrucciones que le interesan.

Dios guarde á V. muchos años. Barcelona 30 Octubre de 1900.—*Manuel Delgado*.

Señor Director del periódico «CATALUNYA ARTÍSTICA»

Personats en aquell centroforem rebuts molt amablement pe 'l tinent coronel d' Estat Major, Sr. Mo-

rera, qui 's concretá á manifestarnos que no 'ns fessim eco de noticias alarmants fillas de la fantasia, y á senyalarnos horas hábils pera la remisió dels originals á la previa censura.

Poch ha de resar ab nosaltres la precaució, tota vegada que 'l nostre periódich no es polítich. Lo únich que podém fer es posar en caricatura algun fet *frapant* de la setmana. Y aixó ab tota innocencia.

*

Duas noticias que 's donan bofetadas.

«*El Globo*, de Madrid, habla de la crítica y vergonzosa situación de los maestros de escuela, sin que el ministro de Instrucción pública trate de remediarla».

«El producto líquido de la corrida dada á beneficio de la familia del infortunado Dominguín, alcanza la suma de 28.815 pesetas»

¿Que no 'ls hi aniria bé als representants del Magisteri la celebració d' una corrida pera amaynar sa crítica y vergonzosa situación?

En aquet pahis ray, que tot se confón. Jo créch que ningú ho veuria ab mals ulls.

Pero, aixó sí; també tinch la seguritat que no recaudarian mes enllá de sis pessetas y mitja!...

NOSTRE FOLLETÍ

Ab el número d' avuy repartim á nostres favoreixedors el cuadro dramátich històrich, original de nostre Director, Sr. Ayné Rabell.

L' ultim Conceller

Rafel de Casanova

Obra premiada en un concurs obert en 1893 pe 'l *Círcol Literari* de aquesta ciutat, avuy no existent.

**

Per causas agenas als propòsits que teniam d' oferir com á folletí el drama de D. Ramon Bordas Estragués.

LO DESHEREDAT

no podém efectuarho; pero en son lloch, desde 'l número vinent comensarém la publicació del populàrrissim drama en 3 actes

Lo full de paper

un dels millors de nostre repertori catalá, cual primera edició está *agotada*, original del celebrat autor

D. Pere Anton Torres

de quina ploma n' han sortit magníficas produccions escénicas, tals com *La clau de casa*, *Mestre Feliu*, *L' hereu Jordi*, *La llàntia de plata*, y altras, alguna de las quals també publicarem mes endavant, alternadas ab moltas mes que 'n tenim en cartera, tant dramáticas com literárias.

CONSELLS D' AMICH

XARADA

Deus procurar, per lo que puga ser,
no badar may cuan vagis pel carrer.

Cuan *hu* fiquis al llit pel teu govern
convé que t' emboliquis al hivern.
Mes si algú altre intentès que ab ell t' hi fiquis
allavors, creume á mi, *no t' emboliquis*.

Pera dormir tranquil, ja es sapigut
que lo modo milló es dormi ajegut.

Y si en el llit no vols estar gens *tres*
res tan senzill com ferte
refer els matalassos cada mes.

Cinch hora de llevarte, ja se sab,
posas els peus á terra, may el cap.

Al vestirte, procura si ets casat
posarte 'l vestit teu, no 'l de ta esposa;
que á mes de ser ridicul la tal cosa
hu-terça-cuarta-cinch mal resultat.

Hi ha qui creu que per du un llibre com cal
se té de saber molt be la *total*:
pots creure donchs, que aixó es un gran error;
els burros son els qui 'ls *portan* millor.

No deixis may cap céntim á un amich,
que 't veurás per cobrarlo ab molt fatic;
mes si soch jo l' amich que t' entabani
el doble 'm pots deixar del que 't demani.

Féste crítich, que aixó aquí ja es costúm
que basta sols per serne, ser molt *llum*.

No falta pas que música tu aprenguis
ni que una *quinta-cuarta-quinta* entenguis,
pera entendre las *solfas*, la gran proba
no hi ha com durne sobre de la roba.

Si ab una dona vols lluhir ta sombra
procura que allá hont siga hi toqui l' ombra;
perque estantvos al sol vos trobarian
que enlluhernats tots dos vos quedarian.

Si son aquets consells del teu agrado

pots ferne l' us que creguis convenient,
mes si no 't plauen, *hu* dich francament
que 'm té sense cap classe de cuydado,

J. Staramsá.

Geroglífich comprimit

K nota Negre Roig

Q. Xla.

Soluciones als del número 20

Xarada: Pla-ta-for-ma.

Geroglífich comprimit: Filadelfia.

Salvator de Salvatoris, (Sabadell): De tot lo que envia
sols aprofitaré 'l treball que ja veurá aviat.—*R. Ho-*
medes Mundo, (Tarragona): Ripiosa, molt ripiosa, pero
molt.—*A. R. B.*: No m' agrada.—*X. Zengotita Bayona*:
Moltas de las *Bolvas* ja las he llegidas fá temps en altres
formas. Si de las demés m' assegura la originalitat, las pu-
blicaré.—*J. V.*: Tot lo de vosté entra en torn.—*R. Cam-*
pins Serra, (Vilassar de Dalt): Per' publicarho are, es
fora de temps. En cuant á lo del correu, probi de no tan-
car el sobre-escrit.—*A. Daroca Grifols*: Retocat tal ve-
gada s' aprofiti.—*Faura*: No m' acaba de satisfer, y lo
que no m' agrada gens es la tendencia personalissima
de la dedicatória. Si digués á la *Srta.*, etc., pero alló de
á ma *Conxita*...—*Joan Puig y Ferrater*: Molt bonich el
seu sonet.—*Marin Vilallonga*: Va bé.—*Santiago Folch*:
Ho publicarem, per mes que l' assumpto te poch cos.—
Joseph M.ª de Sucre: Hi trobo un inconvenient, y es,
que, comensant ab un, els altres se creurien ab el mateix
dret, y seria sentar mals precedents. Per altra part el
retrato es del temps de la picó.—*F. Riara Manau*: No
m' agrada.—*Santiago*: Anirà.—*J. Fort y Farga*, (Giro-
na): Se l' atendrá en lo que demana. De las revistetas
pocas aprofitan per tenirne de parlar massa tart. Envihi
cosas de la setmana, y gracias per tot.—*C. G. Redem-*
bach: Mes que un cuadro de la nostra ciutat sembla de
Madrid; de tots modos, atenuat un xich, ho publicaré.—
Jaume Aymá Ayala: Está mal rimada; la retocarém. Del
treball del dia 16 no 'n sé res.—*Lluís Mirionda*: No 'm
desagrada.—*G. P.*: Mal versificat.

Queda molt pera contestar.

J. Collazos, impresor.—Plassa de la Igualtat 3.